

PORTRETIST: Joso Bužan, 1902., aula Rektorata Sveučilišta u Zagrebu
PORTRAIT ARTIST: Joso Bužan, 1902, great hall of the Rectorate of the University of Zagreb

Tadija (Tade) Smičiklas

Reštovo na Žumberku, 1. listopada 1843. – Zagreb, 8. lipnja 1914.

Reštovo on Žumberak, October 1, 1843 – Zagreb, June 8, 1914

Osnovu školu polazio je u Sošicama. Godine 1853. primljen je kao pitomac u Grkokatoličko sjemenište u Zagrebu; maturirao je 1863. u Bogoslovnoj gimnaziji u Nadbiskupskom sjemeništu u Zagrebu. Nakon mature radio je kao učitelj u Osijeku i objavio svoj prvi rad. Studirao je povijest i zemljopis u Pragu i Beču uz potporu grkokatoličkoga biskupa Đure Smičiklase. Godine 1864. primljen je na bečki Institut za istraživanje povijesti, gdje se usavršavao u pomoćnim povijesnim znanostima.

Po povratku u domovinu 1870. godine radio je kao profesor povijesti u Riječkoj gimnaziji, a 1873. prelazi u Veliku gimnaziju u Zagrebu te odmah počinje surađivati u Matici hrvatskoj. Stalno je u vezi s poglavarima i pitomcima Grkokatoličkog sjemeništa, u kojem je od 1877. do 1882. obnašao dužnost ravnatelja. Godine 1882. objelodanio je prvi dio *Povijesti hrvatske* (724 str.), a drugi već 1879. (486 str.), dakle obrnutim redoslijedom.

He attended primary school in Sošice. In 1853 he was accepted as a student at the Greek Catholic Seminary in Zagreb; he graduated in 1863 from the Theological Gymnasium at the Archbishopal Seminary in Zagreb. After graduating he worked as a teacher in Osijek and published his first work. He studied history and geography in Prague and Vienna with the support of Greek Catholic Bishop Đuro Smičiklas. In 1864 he was accepted at the Institute of Austrian History Research in Vienna, where he studied auxiliary sciences of history.

Upon returning to his homeland in 1870, he worked as a professor of history at the Rijeka Gymnasium. In 1873, he transferred to the High Gymnasium in Zagreb and immediately began working at Matica hrvatska. He maintained constant connection with students and superiors at the Greek Catholic Seminary, where he held the post of the head of seminary from 1877 to 1882. In 1882 he published the first volume of his work *Croatian Histories* (724 pages), while the second volume was published in 1879 (486 pages), prior to the first volume.

Njegova *Poviest* prva je cjelovita sinteza hrvatske povijesti do 1848., pisana na temelju arhivske građe. To djelo bilo je odlučno za njegov izbor na sveučilišnu stolicu hrvatske povijesti. Godine 1882. postao je redovitim profesorom na Mudroslovnom (Filozofskom) fakultetu. Pored glavnog predmeta predavao je i pomoćne povijesne znanosti. Običavao je održavati i 'historijske vježbe', koje su podrazumijevale rad sa studentima na različitim vrstama izvora. Već 1883. izabran je za pravog člana JAZU-a, danas HAZU. Neke svoje povijesne rasprave objavljuje u *Radu JAZU*. Od 1900. do smrti 1914. djelovao je kao predsjednik Akademije, a od 1890. kao predsjednik Matice hrvatske, te je za njegova predsjednikovanja proslavljena 50. obljetnica Matičina rada.

Dužnost dekana Mudroslovnoga fakulteta obnašao je akademske godine 1886./1887., a sljedeće akademske godine, 1887./1888., izabran je na dužnost rektora Zagrebačkog sveučilišta kao četrnaesti rektor. Na rektorskoj inauguraciji održao je govor 'O postanku Osmana'. Sljedeće akademske godine, prema ustaljenom postupku, imenovan je prorektorom.

His *Histories* were the first comprehensive synthesis of Croatian history up to 1848, written on the basis of archival records. This work was crucial in his appointment to the university chair in Croatian history. In 1882 he became full professor at the Faculty of Philosophy. In addition to teaching the main course, he also taught auxiliary sciences of history. He also used to hold 'history practice exercises', which included working with students on various types of sources. Already in 1883 he was appointed a member of the Yugoslav Academy of Sciences and Arts (JAZU), today the Croatian Academy of Sciences and Arts (HAZU). He published some of his historical discussions in *Rad*, a journal published by JAZU. From 1900 to his death in 1914 he was the president of JAZU, and he had also been the president of Matica hrvatska since 1890. During his time as president, Matica hrvatska celebrated its 50th anniversary.

In the academic year 1886/1887 he performed the duty of the dean of the Faculty of Philosophy. In the following academic year of 1887/1888 he was elected to be the 14th rector of the University of Zagreb. At the Rector's Inauguration he delivered the speech 'On the Origin of Osman'. The following academic year, in line with tradition, he was appointed Vice-rector.

Za *Spomen knjigu Matice hrvatske* (1892.) izradio je dragocjene biografije nekoliko istaknutih hrvatskih povjesničara i političara. Pripadao je Neodvisnoj narodnoj stranci, bio je pristaša i poštovatelj Račkog i Strossmayera. Od 1883. do 1887. i od 1897. do 1902. zastupnik je u Hrvatskom saboru, pa iz toga doba potječu njegovi brojni saborski govori. Pokrenuo je 1904. i do smrti uređivao *Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije*, kodeks srednjovjekovnih isprava. Umirovljen je 1905. na vlastitu molbu.

Njegova bibliografija od 1865. do 1914. ima 153 jedinice, a nakon smrti do 1990. tiskano je još deset njegovih radova. Bibliografija radova o Tadiji Smičiklasu objavljenih od 1875. do 1992. sastoji se od 167 jedinica.⁵ Riječ je o iznimno plodnom autoru, sveučilišnom profesor, zaslužnom javnom djelatniku, domoljubu i dobrotvoru.

He wrote valuable biographies of several prominent Croatian historians and politicians for the *Matica hrvatska Memorial Book* (1892). He was a member of the Independent People's Party and a follower and admirer of Rački and Strossmayer. From 1883 to 1887 and from 1897 to 1902 he was a member of the Croatian Parliament, and his numerous parliamentary speeches date from that period. In 1904 he launched the *Diplomatic Codex of the Kingdom of Croatia, Dalmatia and Slavonia*, a codex of medieval documents, which he was the editor of until his death. He was retired in 1905 at his own request.

His bibliography for the period from 1865 to 1914 consists of 153 works. After he died, an additional 10 works were published in the period to 1990. The bibliography of works about Tadija Smičiklas published from 1875 to 1992 consists of 167 works.⁵ He was an exceptionally prolific author, university professor, distinguished public official, patriot and philanthropist.

5 A. Kolarić, *Kronološka bibliografija radova Tadije Smičiklas i radovi o njemu, Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU 18* (2000.), 199-228

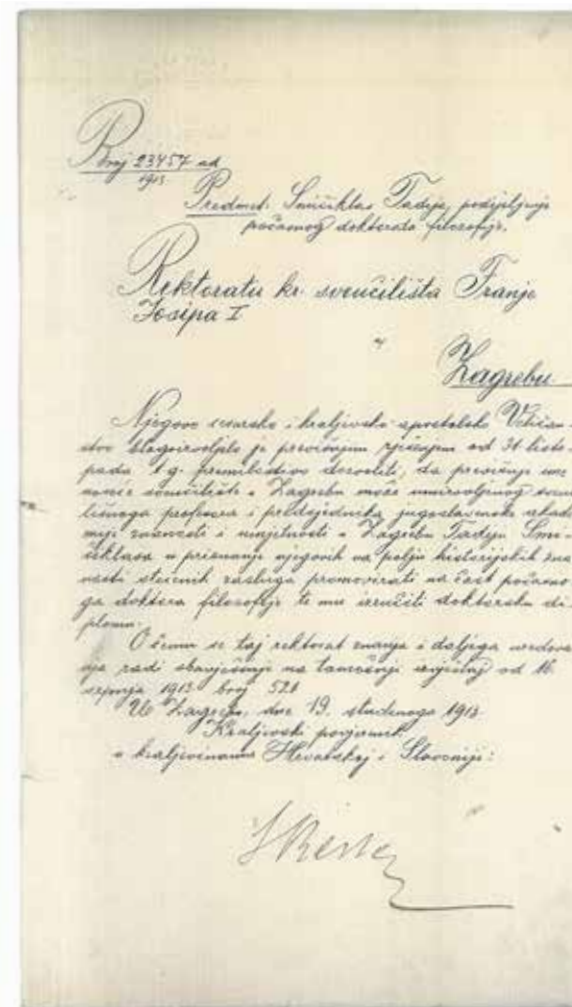
5 A. Kolarić, *Chronological Bibliography of Tadija Smičiklas' Works and Works About Him, Papers and Proceedings of the Department of Historical Research of the Institute of Historical and Social Research at the Croatian Academy of Sciences and Arts 18* (2000), 199-228

Mudroslovni fakultet uputio je 15. srpnja 1913. molbu Akademičkom senatu Sveučilišta riječima 'kako je najveći i najznatniji dio kulturnoga nastojanja prof. T. Smičiklasa vezan uz ovo sveučilište, nadala se od sebe misao, da bi sveučilište najdostojnije proslavilo njegovu 70. godišnjicu, da mu kod te zgrade uruči diplomu svoga začasnoga doktora'. Senat je zamoljen da se predstavkom obrati Zemaljskoj vladi 'da kod Njegova Veličanstva izbori ovlast, da rečenu diplomu smije izdati T. Smičiklasu'.⁶ Rješenje vladara uslijedilo je 31. listopada 1913., a promoviran je 20. prosinca 1913. u svojem stanu jer se zbog bolesti promocija nije mogla održati u auli Rektorata Sveučilišta. Umro je sljedeće godine u lipnju u 71. godini života; pokopan je u arkadama na zagrebačkom groblju Mirogoj.

On July 15, 1913 the Faculty of Philosophy submitted a request to the University's Academic Senate, pointing out that 'since the biggest and most significant part of cultural endeavours of Professor T. Smičiklas are tied to this University, the thought presented itself that the best way for the University to celebrate his 70th birthday would be to award him the degree of honorary doctor'. The Senate was asked to send a request to the Land Government to 'obtain authorization from His Highness to issue the said degree to T. Smičiklas'.⁶ The ruler's decision followed on October 31, 1913 and Smičiklas was made honorary doctor on December 20, 1913 at his apartment, since it was not possible to hold the commencement ceremony at the University Rectorate due to Smičiklas' illness. He died the following year aged 71; he was buried in the Arcades at Mirogoj graveyard in Zagreb.

⁶ Arhiva Sveučilišta br. 521 – 1913, Spisi odnoseći se na promociju počasnim doktorom filozofije Tadije Smičiklasa

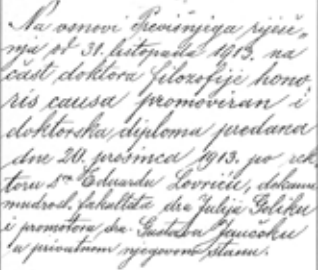
⁶ University Archive No. 521 – 1913, Record concerning the promotion of Tadija Smičiklas to honorary doctor of philosophy

Odluka cara i kralja Franje Josipa I. od 31. listopada 1913. o dodjeli počasnog doktorata prof. Tadiji Smičiklasu

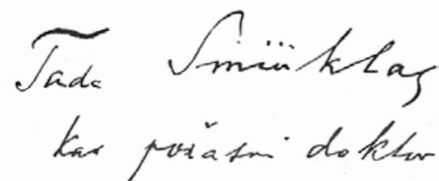
The decision of the Emperor and King Franz Joseph I dated October 31, 1913 concerning the awarding of an honorary doctorate to Professor Tadija Smičiklas

Tekući broj	Ime i prezime, doba, vjerozakon i rodno mjesto doktora	Dan, mjesec i godina promocije	Fakultet kojemu pripada
965			

Upis počasnog doktora Tadije Smičiklasa u knjigu doktora Sveučilišta u Zagrebu 20. prosinca 1913.

Honorary doctor Tadija Smičiklas' entry in the Book of Doctors of the University of Zagreb dated December 20, 1913

Počastni doktorat Tadije Smičiklasa.*

Profesorski je zbor mudroslovnoga fakulteta povodom sedamdesetgodišnjice života predsjednika Jugoslav. akademije presv. gosp. Tadije Smičiklasa jednoglasno zaključio, da se nekadanji njegov odlični član i neumorni radnik na polju hrvatske historiografije, odlikuje dozvolom Njegovog Veličanstva, počastnim doktorom filozofije u našem sveučilištu. Prema tomu zaključku predložio je također jednodušno akademički senat kr. zemaljskoj vladi, da se to odlikovanje na Previšnjem mjestu izhodi. Kako je bilo u svoje vrijeme već javljeno, Previšnjim je rješenjem od 31. listopada t. g. doista dopušteno, da se Tadija Smičiklas u priznanje njegovih zasluga na polju historijskih znanosti stečenih zasluga promovira na čast počasnog doktora filozofije u našem sveučilištu, te mu uruči doktorska diploma. No još prije nego je to rješenje stiglo, predalo je presv. gosp. T. Smičiklasu posebno odaslanstvo, koje se sastojalo od ovogodišnjega rektora dra. Ede Lovrića, zagrebačkoga gradonačelnika Janka Holjca i ravnatelja grčko-katoličkog sjemeništa dra. Dionizija Nyaradia adresu zavoda, u kojima je on naučao i djelovao i gradova, kojih je on začasnim građaninom. A gradski načelnik gosp. Janko Holjac predao je ujedno tom zgodom svečaru umjetno izradjenu plaketu u ime grada Zagreba. Diploma počasnoga doktorata filozofije uručena je svečanim načinom Tadiji Smičiklasu dne 20. o. g. po promocijalnom povjerenstvu sastojecem se od ovogodišnjega rektora dra. Eduarda Lovrića, ovogodišnjeg dekana u mudroslovnom fakultetu dra. Julija Golika i promotora kr. jav. redov. profesora dra. Gustava Janečka. U 12 sati odputilo se iz sveučilišta promocijalno povjerenstvo, u svojim insignijama uz pratnju pedela sa sveučilištnim žezlom u stan promovenda, gdje ga je rektor dr. Lovrić oslovio govorom u kojem mu je izrazio veliku radost sveučilišta, da može počastiti svoga bivšega rektora, dekana i profesora mudroslovnoga fakulteta najvećom akademičkom čašću, koja se samo riedkim izabranicima daje radi izvanrednih njihovih znanstvenih zasluga,

a u red ovakovih izabranika već odavno ubraja hrvatska nauka i znanost odličnoga svečara. Presv. gosp. Tadija Smičiklas najtoplije se zahvalio na ljubavi, što mu ju je filozofski fakultet i akademski senat izkazao, izhodiivši da ga hrvatsko sveučilište odlikuje počastnim doktoratom. Na to se je gospodin svečar sa članovima izljubio.

Tako su ponovno dokumentirane velike znanstvene zasluge Tadije Smičiklasa s Previšnjega mjesta, pošto mu je već god. 1910. podieljen po Njegovom Veličanstvu austro-ugarski počastni znak 'Za umjetnost i znanost' kojim je jedini on u našoj domovini odlikovan.

* Osvrt na počasni doktorat Tadije Smičiklasa 22. prosinca 1913. u rubrici Domaće vijesti, prijepis izvornika Narodne novine LXXIX/1913., br. 295, str. 2, članak nepotpisan

* Article on Tadija Smičiklas' honorary doctorate dated December 22, 1913 in the section Domestic News, transcript of the original article from Narodne novine, LXXIX/1913, No. 295, page 2, author unknown

Počasni doktori Sveučilišta u Zagrebu 1913. – 2013.

Honorary Doctors of the University of Zagreb 1913–2013